

VARNOSTNI LIST

v skladu z Uredbo (ES) št. 1907/2006

KEMIPOL T-12 0,9 kg

Verzija 5.0 Datum revizije: 07.05.2020 Številka varnostnega lista: MAT000429177 Datum zadnje izdaje: - Datum prve izdaje: 07.05.2020
SI / SL

ODDELEK 1: Identifikacija snovi/zmesi in družbe/podjetja

1.1 Identifikator izdelka

Koda proizvoda : 42917702
Trgovsko ime : KEMIPOL T-12 0,9 kg

1.2 Pomembne identificirane uporabe snovi ali zmesi in odsvetovane uporabe

Uporaba snovi/zmesi : Polirna pasta
Priporočene omejitve uporabe : Samo za industrijsko in profesionalno uporabo.

1.3 Podrobnosti o dobavitelju varnostnega lista

Družba : Helios Kemostik d.o.o.
Mekinje, Molkova pot 16
1241 Kamnik
Slovenija
Telefon Družba : 1 830 3750
Telefaks Družba : 1 830 3769
Odgovorna oseba za izdajo : 1 830 3750
productsafety-kms@helios.si

1.4 Telefonska številka za nujne primere

V nujnih primerih poklicati 112
V delovnem času (7.00-15.00) so dodatne informacije dosegljive: HSE služba (01) 830 37 73

ODDELEK 2: Določitev nevarnosti

2.1 Razvrstitev snovi ali zmesi

Razvrstitev (UREDBA (ES) št. 1272/2008)
Ni nevarna snov ali zmes.

2.2 Elementi etikete

Etiketiranje (UREDBA (ES) št. 1272/2008)
Ni nevarna snov ali zmes.

Dodatno označevanje

VARNOSTNI LIST

v skladu z Uredbo (ES) št. 1907/2006

KEMIPOL T-12 0,9 kg

Verzija 5.0 Datum revizije: 07.05.2020 Številka varnostnega lista: MAT000429177 Datum zadnje izdaje: - Datum prve izdaje: 07.05.2020
SI / SL

EUH210 Varnosti list na voljo na zahtevo.

2.3 Druge nevarnosti

Snov/mešanica ne vsebuje komponent, ki so obstojne, bioakumulacijske in strupene (PBT) ali izredno obstojne in zelo bioakumulacijske (vPvB) v koncentracijah 0,1% ali več.

ODDELEK 3: Sestava/podatki o sestavinah

3.2 Zmesi

Kemijska narava : Trdna snov

Sestavine

Kemijsko ime	Št. CAS ES-št. Indeks-št. Registracijska številka	Razvrstitev	Koncentracija (% w/w)
Belo mineralno olje (nafta)	8042-47-5 232-455-8 01-2119487078-27	Asp. Tox. 1; H304	>= 10 - < 20
Snovi z mejo izpostavljenosti na delovnem mestu :			
dikromov trioksid	1308-38-9 215-160-9 01-2119433951-39		>= 10 - < 20

Za razlago kratic glej oddelek 16.

ODDELEK 4: Ukrepi za prvo pomoč

4.1 Opis ukrepov za prvo pomoč

- Splošni nasveti : Ne pustiti ponesrečenca brez oskrbe.
- Pri vdihavanju : Pri nezavesti namestite v bočni položaj in pokličite zdravnika.
Če simptomi ne izginejo, pokličite zdravnika.
- Pri stiku z očmi : Odstraniti kontaktne leče.
Zaščitite nepoškodovano oko.
Pri dolgotrajnem draženju oči poiščite zdravnika-specialista.
- Pri zaužitju : Dihalne poti morajo biti prehodne.
Ne dajajte mleka ali alkoholnih pijač.
Nikoli ne dajajte nezavestni osebi nicesar peroralno (v usta).
Če simptomi ne izginejo, pokličite zdravnika.

4.2 Najpomembnejši simptomi in učinki, akutni in zapozneli

Nobena znana.

4.3 Navedba kakršne koli takojšnje medicinske oskrbe in posebnega zdravljenja

Zdravljenje : Simptomatsko zdravljenje.

VARNOSTNI LIST

v skladu z Uredbo (ES) št. 1907/2006

KEMIPOL T-12 0,9 kg

Verzija 5.0 Datum revizije: 07.05.2020 Številka varnostnega lista: MAT000429177 Datum zadnje izdaje: - Datum prve izdaje: 07.05.2020
SI / SL

ODDELEK 5: Protipožarni ukrepi

5.1 Sredstva za gašenje

Ustrezna sredstva za gašenje : Proizvod je skladičen s standardnimi sredstvi za gašenje požarov.

Neustrezna sredstva za gašenje : Zelo voluminozen vodni curek

5.2 Posebne nevarnosti v zvezi s snovjo ali zmesjo

Specifične nevarnosti med gašenjem : Pri požaru in razkroju lahko nastajajo dražilni, jedki, vnetljivi, zdravju škodljivi / strupeni plini in hlapi.

5.3 Nasvet za gasilce

Posebna zaščitna oprema za gasilce : Po potrebi nosite pri gašenju neodvisen (avtonomen) dihalni aparat.

Dodatne informacije : Standarden postopek za kemijske požare. Uporabljajte gasilne ukrepe, ki so primerni lokalnim okoliščinam in bližnjemu okolju.

ODDELEK 6: Ukrepi ob nenamernih izpustih

6.1 Osebni varnostni ukrepi, zaščitna oprema in postopki v sili

Osebni varnostni ukrepi : Preprečite tvorbo prahu.

6.2 Okoljevarstveni ukrepi

Okoljevarstveni ukrepi : Če proizvod kontaminira reke in jezera ali kanalizacijo, obvestite o tem pristojne organe oblasti.

6.3 Metode in materiali za zadrževanje in čiščenje

Metode čiščenja : Poberite in organizirajte odstranitev brez tvorbe prahu. Pometite na kup in odstranite z lopato. Hranite v primernih in zaprtih odlagalnih posodah.

6.4 Sklicevanje na druge oddelke

Za navodila za odstranjevanje glejte odsek 13., Za osebno zaščito glejte oddelek 8.

ODDELEK 7: Ravnanje in skladiščenje

7.1 Varnostni ukrepi za varno ravnanje

Navodilo za varno rokovanje : Za osebno zaščito glejte oddelek 8. Na prodročju uporabe naj bo prepovedano kaditi, jesti in piti.

Navodila za varstvo pred : Poskrbite za primerno odzračevanje na mestih, kjer se tvori

VARNOSTNI LIST

v skladu z Uredbo (ES) št. 1907/2006

KEMIPOL T-12 0,9 kg

Verzija 5.0 Datum revizije: 07.05.2020 Številka varnostnega lista: MAT000429177 Datum zadnje izdaje: - Datum prve izdaje: 07.05.2020
SI / SL

požarom in eksplozijo prah.
Higienski ukrepi : Splošna industrijska higienska praksa.

7.2 Pogoji za varno skladiščenje, vključno z nezdružljivostjo

Zahteve glede skladinih prostorov in posod : Električne inštalacije / delovni materiali morajo ustrezati tehnološkimi varnostnim standardom.
Nadaljnje informacije o pogojih skladiščenja : Ne skladiščite pri temperaturah preko 30 °C / 86 °F.
Navodila za običajno skladiščenje : Nobenih materialov ni treba posebej omenjati.
Nadaljnje informacije o obstojnosti pri skladiščenju : Pri predpisanem skladiščenju in uporabi ne razpade.

7.3 Posebne končne uporabe

Posebni način(-i) uporabe : Za nadaljnje informacije v zvezi z izdelkom si preberite list s tehničnimi podatki.
Predpise, ki obsegajo med drugim zahteve glede ventilacije, zaščitnih oblačil, osebne zaščitne opreme itd., se da dobiti pri Nacionalnem odboru za zdravje in varstvo pri delu.

ODDELEK 8: Nadzor izpostavljenosti/osebna zaščita

8.1 Parametri nadzora

Mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost

Sestavine	Št. CAS	Tip vrednosti (Oblika izpostavljanja)	Parametri nadzora	Osnova
Belo mineralno olje (nafta)	8042-47-5	MV (Alveolarna frakcija)	5 mg/m ³	SI OEL
Dodatne informacije	Snovi, pri katerih ni nevarnosti za zarodek ob upoštevanju mejnih vrednosti in BAT vrednosti.			
		KTV (Alveolarna frakcija)	20 mg/m ³	SI OEL
Dodatne informacije	Snovi, pri katerih ni nevarnosti za zarodek ob upoštevanju mejnih vrednosti in BAT vrednosti.			
dikromov trioksid	1308-38-9	MV	2 mg/m ³ (krom)	SI OEL
Dodatne informacije	Mejna vrednost, določena z Direktivo Komisije 2006/15/ES z dne 7. februarja 2006 o določitvi drugega seznama indikativnih mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost pri izvajanju Direktive Sveta 98/24/ES ter o spremembi Direktive 91/322/EGS in Direktive 2000/39/ES (UL L, št. 38, z dne 9. februarja 2006, str. 36).			
		TWA	2 mg/m ³ (krom)	2006/15/EC

VARNOSTNI LIST

v skladu z Uredbo (ES) št. 1907/2006

KEMIPOL T-12 0,9 kg

Verzija 5.0 Datum revizije: 07.05.2020 Številka varnostnega lista: MAT000429177 Datum zadnje izdaje: - Datum prve izdaje: 07.05.2020
SI / SL

Dodatne informacije	Okvirni
---------------------	---------

Biološke mejne vrednosti izpostavljenosti na delovnem mestu

Ime snovi	Št. CAS	Parametri nadzora	Čas vzorčenja	Osnova
dikromov trioksid	1308-38-9	krom (krom): 65.27 µmol/mol kreatinina (Urin)	Enkratni vzorec ob koncu delovne izmene	SI BAT
		krom (krom): 30 µg/g kreatinina (Urin)	Enkratni vzorec ob koncu delovne izmene	SI BAT

Mejna vrednost, pod katero snov nima učinka (DNEL) v skladu z Uredbo (ES) št. 1907/2006:

Ime snovi	Končna uporaba	Načini izpostavljenosti	Potencialni učinki na zdravje	Vrednost
Aluminijev oksid	Delavci	Vdihavanje	Dolgoročni sistemski učinki	15,63 mg/m ³
	Delavci	Vdihavanje	Dolgoročni lokalni učinki	15,63 mg/m ³
	Potrošniki	Oralno	Dolgoročni sistemski učinki	3,29 mg/kg telesna masa/dan
dikromov trioksid	Delavci	Vdihavanje	Dolgoročni lokalni učinki	0,5 mg/m ³
	Delavci	Vdihavanje	Akutni lokalni učinki	2 mg/m ³
	Potrošniki	Vdihavanje	Dolgoročni lokalni učinki	0,5 mg/m ³

Predvidena koncentracija brez učinka (PNEC) v skladu z Uredbo (ES) št. 1907/2006:

Ime snovi	Segment okolja	Vrednost
Aluminijev oksid	Naprava za čiščenje odplak	20 mg/l
dikromov trioksid	Tla	3,2 mg/kg suhe teže (d.w.)
	Morska voda	0,0047 mg/l
	Sladka voda	0,0047 mg/l
	Usedlina v morju	13,1 mg/kg suhe teže (d.w.)
	Usedlina v sladki vodi	18,2 mg/kg suhe teže (d.w.)
	Naprava za čiščenje odplak	10 mg/l
	Prekinjena uporaba/izpust	0,0047 mg/l

8.2 Nadzor izpostavljenosti

Osebna varovalna oprema

Zaščita za oči/obraz : Zaščitna očala

Zaščita kože in telesa : Zaščitno oblačilo

VARNOSTNI LIST

v skladu z Uredbo (ES) št. 1907/2006

KEMIPOL T-12 0,9 kg

Verzija 5.0 Datum revizije: 07.05.2020 Številka varnostnega lista: MAT000429177 Datum zadnje izdaje: - Datum prve izdaje: 07.05.2020
SI / SL

ODDELEK 9: Fizikalne in kemijske lastnosti

9.1 Podatki o osnovnih fizikalnih in kemijskih lastnostih

Videz	:	Trdna oblika
Barva	:	zelena
Vonj	:	brez vonja
Mejne vrednosti vonja	:	Ni relevantno
pH	:	Ni smiselno
Tališče/ledišče	:	> 45 °C
Točka vrelišča/območje vrelišča	:	> 100 °C
Plamenišče	:	> 150 °C
Parni tlak	:	Ni smiselno
Gostota	:	približno 1,60 g/cm ³ (20 °C)
Topnost	:	
Topnost v vodi	:	netopno
Viskoznost	:	
Viskoznost, dinamična	:	Ni smiselno
Viskoznost, kinematična	:	Ni smiselno
Eksplozivne lastnosti	:	Ni eksplozivno/a
Oksidativne lastnosti	:	Ne učinkuje oksidantno.

9.2 Drugi podatki

Ni razpoložljivih podatkov

ODDELEK 10: Obstojnost in reaktivnost

10.1 Reaktivnost

Pri predpisanem skladiščenju in uporabi ne razpade.

10.2 Kemijska stabilnost

Pri predpisanem skladiščenju in uporabi ne razpade.

VARNOSTNI LIST

v skladu z Uredbo (ES) št. 1907/2006

KEMIPOL T-12 0,9 kg

Verzija 5.0 Datum revizije: 07.05.2020 Številka varnostnega lista: MAT000429177 Datum zadnje izdaje: - Datum prve izdaje: 07.05.2020
SI / SL

10.3 Možnost poteka nevarnih reakcij

Nevarne reakcije : Obstojno pri priporočenih pogojih skladiščenja.
Ni omembe vrednega tveganja.

10.4 Pogoji, ki se jim je treba izogniti

Pogoji, ki se jim je treba izogniti : Ni razpoložljivih podatkov

10.5 Nezdružljivi materiali

Materiali, ki se jim je treba izogniti : Ni razpoložljivih podatkov

10.6 Nevarni produkti razgradnje

Pri predpisanem skladiščenju in uporabi ne razpade.

ODDELEK 11: Toksikološki podatki

11.1 Podatki o toksikoloških učinkih

Akutna strupenost

Ni razvrščeno na osnovi dostopnih podatkov.

Jedkost za kožo/draženje kože

Ni razvrščeno na osnovi dostopnih podatkov.

Resne okvare oči/draženje

Ni razvrščeno na osnovi dostopnih podatkov.

Preobčutljivost pri vdihavanju in preobčutljivost kože

Preobčutljivost v stiku s kožo

Ni razvrščeno na osnovi dostopnih podatkov.

Preobčutljivost dihal

Ni razvrščeno na osnovi dostopnih podatkov.

Mutagenost za zarodne celice

Ni razvrščeno na osnovi dostopnih podatkov.

Rakotvornost

Ni razvrščeno na osnovi dostopnih podatkov.

Strupenost za razmnoževanje

Ni razvrščeno na osnovi dostopnih podatkov.

STOT - enkratna izpostavljenost

Ni razvrščeno na osnovi dostopnih podatkov.

STOT - ponavljajoča se izpostavljenost

Ni razvrščeno na osnovi dostopnih podatkov.

VARNOSTNI LIST

v skladu z Uredbo (ES) št. 1907/2006

KEMIPOL T-12 0,9 kg

Verzija 5.0 Datum revizije: 07.05.2020 Številka varnostnega lista: MAT000429177 Datum zadnje izdaje: - Datum prve izdaje: 07.05.2020
SI / SL

Toksičnost pri vdihavanju

Ni razvrščeno na osnovi dostopnih podatkov.

Sestavine:

Belo mineralno olje (nafta):

Pri zaužitju in vstopu v dihalne poti je lahko smrtno.

Dodatne informacije

Proizvod:

: Ni razpoložljivih podatkov

ODDELEK 12: Ekološki podatki

12.1 Strupenost

Ni razpoložljivih podatkov

12.2 Obstočnost in razgradljivost

Sestavine:

Belo mineralno olje (nafta):

Biorazgradljivost : Rezultat: Biološko razgradljivo

12.3 Zmožnost kopičenja v organizmih

Sestavine:

Belo mineralno olje (nafta):

Porazdelitveni koeficient: n-oktanol/voda : log Pow: > 6

12.4 Mobilnost v tleh

Ni razpoložljivih podatkov

12.5 Rezultati ocene PBT in vPvB

Proizvod:

Ocena : Snov/mešanica ne vsebuje komponent, ki so obstojne, bioakumulacijske in strupene (PBT) ali izredno obstojne in zelo bioakumulacijske (vPvB) v koncentracijah 0,1% ali več..

12.6 Drugi škodljivi učinki

Proizvod:

Dodatne okoljevarstvene informacije : Ni razpoložljivih podatkov

VARNOSTNI LIST

v skladu z Uredbo (ES) št. 1907/2006

KEMIPOL T-12 0,9 kg

Verzija 5.0 Datum revizije: 07.05.2020 Številka varnostnega lista: MAT000429177 Datum zadnje izdaje: - Datum prve izdaje: 07.05.2020
SI / SL

ODDELEK 13: Odstranjevanje

13.1 Metode ravnanja z odpadki

- Kontaminirana embalaža/pakiranje : Prazne posode je treba dostaviti pooblašeni osebi za ravnanje z odpadki na recikliranje ali odlaganje.
- Evropski kodeks o odpadkih : Popolnoma izpraznjeno, nekontaminirano embalažo nenevarnih izdelkov lahko odstranite v sistem za zbiranje prodajne embalaže.

ODDELEK 14: Podatki o prevozu

14.1 Številka ZN

Ni razvrščeno kot nevarno blago

14.2 Pravilno odpremno ime ZN

Ni razvrščeno kot nevarno blago

14.3 Razredi nevarnosti prevoza

Ni razvrščeno kot nevarno blago

14.4 Skupina embalaže

Ni razvrščeno kot nevarno blago

14.5 Nevarnosti za okolje

Ni razvrščeno kot nevarno blago

14.6 Posebni previdnostni ukrepi za uporabnika

Ni smiselno

14.7 Prevoz v razsutem stanju v skladu s Prilogo II k MARPOL in Kodeksom IBC

Ne velja za izdelek kot je dobavljen.

ODDELEK 15: Zakonsko predpisani podatki

15.1 Predpisi/zakonodaja o zdravju, varnosti in okolju, specifični za snov ali zmes

Uredba (ES) št. 649/2012 Evropskega parlamenta in Sveta o izvozu in uvozu nevarnih kemikalij : Ni smiselno

REACH - Omejitve proizvodnje, dajanja v promet in uporabe nekaterih nevarnih snovi, pripravkov in izdelkov (Priloga XVII) : Ni smiselno

Seveso III: Direktiva 2012/18/EU Evropskega parlamenta in Sveta o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi.
Ni smiselno

Hlapne organske spojine : Direktiva 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja)

VARNOSTNI LIST

v skladu z Uredbo (ES) št. 1907/2006

KEMIPOL T-12 0,9 kg

Verzija 5.0 Datum revizije: 07.05.2020 Številka varnostnega lista: MAT000429177 Datum zadnje izdaje: - Datum prve izdaje: 07.05.2020
SI / SL

Ni smiselno

Drugi predpisi:

Zakon o kemikalijah
Zakon o varstvu okolja
Uredba o odpadkih
Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo
Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (Uradni list RS, št. 100/01, 39/05, 53/07, 102/10, 43/11 -- ZVZD-1, 38/15)
Pravilnik o osebni varovalni opremi, ki jo delavci uporabljajo pri delu

15.2 Ocena kemijske varnosti

Ocena kemijske varnosti ni potrebna za to snov.

ODDELEK 16: Drugi podatki

Celotno besedilo H-stavkov

H304 : Pri zaužitju in vstopu v dihalne poti je lahko smrtno.

Celotno besedilo drugih okrajšav

Asp. Tox. : Nevarnost pri vdihavanju
2006/15/EC : Indikativnih mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost
SI BAT : Slovenia. BAT vrednosti
SI OEL : Kemičnim snovem pri delu - Priloga 1: Mejne vrednosti
2006/15/EC / TWA : mejnim količinam - 8 ur
SI OEL / MV : mejna vrednost
SI OEL / KTV : kratkotrajna vrednost

ADN - Evropski sporazum o mednarodnem prevozu nevarnih snovi po celinskih vodah; ADR - Evropski sporazum o mednarodnem prevozu nevarnih snovi po cesti; AICS - Avstralski popis kemičnih snovi; ASTM - Ameriško združenje za testiranje materialov; bw - Telesna teža; CLP - Uredba o razvrščanju, označevanju in pakiranju; Uredba (ES) št. 1272/2008; CMR - Karcinogena, mutagena strupena snov ali snov, strupena za razmnoževanje; DIN - Standard nemškega inštituta za standardizacijo; DSL - Seznam domačih snovi (Kanada); ECHA - Evropska agencija za kemikalije; EC-Number - Evropska številka Skupnosti; ECx - Koncentracija, povezana z x% odzivom; ELx - Stopnja obremenitve, povezana z x% odzivom; EmS - Načrt v sili; ENCS - Obstoječe in nove kemične snovi (Japonska); ErCx - Koncentracija, povezana z x% odzivom stopnje rasti; GHS - Globalno usklajeni sistem; GLP - Dobra laboratorijska praksa; IARC - Mednarodna agencija za raziskave raka; IATA - Mednarodno združenje letalskih prevoznikov; IBC - Mednarodni kodeks za gradnjo in opremo ladij, ki prevažajo nevarne kemikalije v razsutem stanju; IC50 - Polovična največja inhibitorna koncentracija; ICAO - Mednarodna organizacija civilnega letalstva; IECSC - Kitajski seznam obstoječih kemičnih snovi; IMDG - Mednarodni kodeks za prevoz nevarnih snovi po morju; IMO - Mednarodna pomorska organizacija; ISHL - Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Japonska); ISO - Mednarodna organizacija za standardizacijo; KECI - Korejski seznam obstoječih kemikalij; LC50 - Smrtna koncentracija za 50% testirane populacije; LD50 - Smrtni odmerek za 50% testirane populacije (srednji smrtni odmerek); MARPOL - Mednarodna konvencija o preprečevanju onesnaževanja morja z ladij; n.o.s. - Nikjer drugje navedeno; NO(A)EC - Koncentracija brez opaznega (škodljivega) učinka; NO(A)EL - Raven brez opaznega (škodljivega) učinka; NOELR - Stopnja obremenitve brez opaznega učinka; NZIoC - Novozelandski popis kemikalij; OECD - Organizacija za gospodarsko

VARNOSTNI LIST

v skladu z Uredbo (ES) št. 1907/2006

KEMIPOL T-12 0,9 kg

Verzija	Datum revizije:	Številka varnostnega lista:	Datum zadnje izdaje: -
5.0	07.05.2020	MAT000429177	Datum prve izdaje: 07.05.2020
		SI / SL	

sodelovanje in razvoj; OPPTS - Urad za kemijsko varnost in preprečevanje onesnaževanja; PBT - Snov, ki je obstojna, se kopiči v organizmih in je strupena; PICCS - Filipinski seznam kemikalij in kemičnih snovi; (Q)SAR - (Kvantitativno) razmerje med strukturo in aktivnostjo; REACH - Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta o registriranju, vrednotenju, potrjevanju in omejevanju kemikalij; RID - Pravilniki o mednarodnem železniškem prevozu nevarnega blaga; SADT - Samopospešujoča temperatura razgradnje; SDS - Varnostni list; SVHC - snov, ki vzbuja veliko zaskrbljenost; TCSI - Tajvanski popis kemičnih snovi; TRGS - Tehnično pravilo za nevarne snovi; TSCA - Zakon o nadzoru strupenih snovi (ZDA); UN - Združeni narodi; vPvB - Zelo obstojno in se zelo lahko kopiči v organizmih

Dodatne informacije

Informacija v tem Varnostnem podatkovnem listu je pravilna po našem najboljšem znanju, informacijah in prepričanju na dan njene objave. Informacija je zasnovana samo kot napotilo za varno rokovanje, uporabo, obdelavo/predelavo, shranjevanje/skladiščenje, transport, odstranjevanje in izpust in ne sme biti interpretirana kot jamstvo ali specifikacija kakovosti. Informacija se nanaša samo na označeni specifični material in morda ne bo veljavna za tak material, če bo uporabljen v kombinaciji s kakšnim drugim materialom ali postopkom, razen če to ni posebej navedeno v tekstu.